

**KABINET VAN DE GEVOLMACHTIGDE MINISTER
VAN CURAÇAO**

Prinsegracht 63-65 - 2512 EX 's Gravenhage - T: +31 (0)70 3066111 - F: +31(0)70 3066110 - E: info@kgmc.nl - W: www.kgmc.nl

**De Staatssecretaris van
Binnenlandse Zaken en
Koninkrijksrelaties
Dhr. R. Knops
Turfmarkt 147
2511 DP Den Haag**

Datum:
20 mei 2020

Ons nummer: 20K/GM/11042

Onderwerp: besluit land Curaçao op advies 2e tranche liquiditeitssteun

Aantal bijlage: 1

Geachte heer Knops,

Namens de regering van Curaçao doe ik u hierbij een schrijven toekomen inhoudende een antwoord van de Raad van Ministers van Curaçao (RvM) op uw brief aan de RMR betreffende advies 2^e tranche liquiditeitssteun. De originele stukken zullen zo spoedig mogelijk aan u worden doorgeleidt.

Hoogachtend.

De Gevolmachtigde Minister van Curaçao

A.N.V. Begina

Minister President van Curaçao

*Aan: Staatssecretaris van Binnenlandse
Zaken en Koninkrijksrelaties
drs. R. W. Knops*

Datum:
20 mei 2020

Zaaknummer:
2020/015055

Onderwerp:
Antwoord op de brief van de Staatssecretaris van
Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties aan de
RMR betreffende Advies 2e tranche liquiditeitssteun

<i>Pagina</i>	<i>Bijlage</i>
1 van 2	1

Tijdens de vergadering van de rijksministerraad (RMR) van 15 mei 2020 is overleg gevoerd over uw voorstel voor het verstrekken van een tweede en derde tranche liquiditeitssteun aan Curaçao in het kader van ons verzoek om hulp en bijstand bij het opvangen van de gevolgen van de COVID-19 crisis. In die vergadering was het, mede op verzoek van de Gevolmachtigde Minister van Curaçao om in de gelegenheid te worden gesteld om overleg te plegen met de Raad van Ministers van Curaçao (RvM), nog niet tot besluitvorming gekomen. De RMR heeft u vervolgens gemachtigd om vast te stellen of het voorstel wordt aanvaard. Bij brief van 15 mei 2020 heeft u verzocht de uiteindelijke beslissing van Curaçao vóór 20 mei 2020 11:00/17:00 uur te vernemen.

Met deze brief bericht ik u namens de RvM, dat Curaçao heeft besloten in te stemmen met uw voorstel voor de tweede tranche van de liquiditeitssteun. Ook de Staten van Curaçao hebben zich in een motie van 18 mei 2020 uitgesproken voor aanvaarding van het voorstel.

Het is echter noodzakelijk een aantal aspecten te belichten en uw bijzondere aandacht daarvoor te vragen, mede in het licht van uw brief aan de Tweede Kamer van 19 mei 2020.

Curaçao bevindt zich in een sociale en economische crisis als direct gevolg van de maatregelen ter voorkoming van de import en verspreiding van COVID-19. Daarom heeft Curaçao op grond van artikel 36 van het Statuut voor het Koninkrijk der Nederlanden een beroep gedaan op samenwerking en ondersteuning, vergelijkbaar met het beroep van de landen van de Europese Unie op het EU Coronasolidariteitsfonds. Op het gebied van de gezondheidszorg en bewaking van de openbare orde en interne rust, is deze samenwerking soepel verlopen, waarvoor wij onze dank en waardering uitspreken.

U stelt in uw brief d.d. 15 mei 2020, dat verdere steun afhankelijk is van concrete afspraken en geboekte resultaten over structurele hervormingen die ten goede komen aan de weerbaarheid en het verdienvermogen van de Landen, voor zowel de huidige als de toekomstige generaties, alsmede dat over deze afspraken het College financieel toezicht (Cft) een belangrijke rol zal blijven spelen.

Het Cft heeft echter op grond van de Rijkswet financieel toezicht (Rft) een specifieke en vakmatige taakstelling ten aanzien van de voorbereiding en uitvoering van de begroting. Het was duidelijk niet de bedoeling van partijen bij het tot stand brengen van de Rft om een beleidsmatige toetsingstaak te beleggen bij het Cft. Dit is uitdrukkelijk neergelegd in de memorie van toelichting bij de Rft. De RvM ziet met betrekking tot structurele hervormingen geen rol weggelegd voor het

MINISTER PRESIDENT VAN CURAÇAO

Cft. De RvM dringt er dan ook op aan, de wettelijke kaders van het financieel toezicht te hanteren en niet eenzijdig een andere rol aan het Cft toe te kennen, dan welke bij het aangaan van de Rft was voorzien.

Herhaaldelijk brengt u in uw brieven naar voren dat Curaçao onvoldoende beseft dat structurele hervormingen van de economie, de arbeidsmarkt, de kapitaalmarkt, het pensioenstelsel, het socialezekerheidsstelsel, het zorgstelsel, de overheidsorganisatie en het bestuur noodzakelijk zijn.

De RvM heeft reeds lang het standpunt ingenomen dat deze nodig zijn. Het is dit standpunt dat in juli 2019 heeft geleid tot het Groeiakkoord. Uw stelling alsof Curaçao onvoldoende beseft dat structurele hervormingen nodig zijn om duurzame zelfredzaamheid en weerbaarheid van de Curaçaose bevolking te garanderen, is dan ook ongegrond.

De financiële en economische uitdagingen veroorzaakt door de Covid-19 pandemie, leiden wereldwijd tot een zware aantasting van de economie van vele (zelfs onafhankelijke) landen, ook in Europa. De RvM betreurt dat de regering van Nederland op dit moment, zonder inspraak en na het negeren van de zogenoemde "Main Conclusions" van het Internationaal Monetair Fonds (IMF) in haar rapport d.d. 7 juni 2019, voorwaarden aan haar lening aan Curaçao verbindt die juist leiden tot een verdere verslechtering van de economie. Dialoog en inspraak hadden zeer zeker tot veel effectievere en duurzame maatregelen voor de Curaçaose samenleving geleid, aangezien de RvM de noodzaak van diverse maatregelen en structurele hervormingen ook met de Nederlandse regering deelt.

De RvM benadrukt, dat de inhoud en uitvoering van enkele van de voorwaarden verbonden aan de liquiditeitssteun op gespannen voet staan of zelfs volledig in strijd zijn met geldende wet- en regelgeving, maar vooral met de waarborgen die deze wet- en regelgeving moet bieden voor deugdelijkheid van bestuur en de verwezenlijking van fundamentele rechten en vrijheden.

Instemming met deze voorwaarden geschiedt dan ook met de nadrukkelijke aantekening, dat Curaçao de maatregelen zal implementeren binnen de kaders van de democratische rechtsstaat, met inachtneming van de verantwoordelijkheden neergelegd in artikel 43, eerste lid, van het Statuut voor het Koninkrijk. Gelet op de waarborgfunctie van het Koninkrijk, kan daar geen bezwaar tegen bestaan. Wat dit standpunt concreet inhoudt, wordt in de bijlage bij deze brief uiteengezet.

De RvM spreekt ten slotte namens de burgers van Curaçao haar erkentelijkheid uit voor de geboden hulp en bijstand en verwacht een verdere vruchtbare samenwerking in deze ongekend moeilijke tijden.

De Viceminister-President

Hensley Koeiman 2020.05.14

Curaçao

1. Overgaan tot liquiditeitssteun voor de periode van 15 mei tot 30 juni 2020 voor een bedrag van ANG 204 miljoen waarbij:

- a. ANG 141 miljoen per ommekeer aan Curaçao ter beschikking wordt gesteld;
- b. ANG 63 miljoen inzake de loonsubsidie ter beschikking wordt gesteld nadat Curaçao invulling heeft gegeven aan de verzochte "werknemers bijdrage".

De Rijksministerraad zal door het Cft nader worden geïnformeerd zodra Curaçao hier op adequate wijze invulling aan heeft gegeven.

Curaçao heeft reeds de regeling versoerd en besloten dat de 2de tranche bestemd voor baanbehoud/werknemers en zelfstandigen/zzp'ers uitgekeerd zal worden op basis van de 60-20-20 regeling, waarbij de werknemer met een inkorting van 20% op zijn/haar salaris zal bijdragen.

2. Beide leningen in de vorm van een bulletlening met dezelfde aflooptdatum als de lening betreffende de eerste tranche, uit te betalen in US-dollars. Voor de procedure van betaalbaarstelling van de liquiditeitssteun zie pagina 5.

Curaçao heeft kennis genomen van de voorgestelde procedure van betaalbaarstelling van de liquiditeitssteun.

3. Curaçao zal zo spoedig mogelijk, maar uiterlijk per 22 mei 2020, de besparingen bij het Cft aanleveren voor het resterende deel van het noodpakket dat niet door Nederlandse steun bekostigd kan worden en/of het noodpakket verder versoeren.

De besparingen zullen vóór 22 mei 2020 aan het Cft worden aangeleverd. Het noodpakket is reeds verder versoerd o.a. met toepassing van de 60-20-20 regeling genoemd in het antwoord op punt 1.b.

4. Curaçao mag de in april 2020 verstrekte liquiditeitssteun niet aanwenden voor het inlopen van achterstallige betalingen aan de SVB en het Algemeen Pensioenfonds Curaçao (APC) en dient het advies van het Cft en het besluit van de Rijksministerraad na te leven.

Akkoord. Curaçao heeft met betrekking tot de eerste tranche reeds conform gehandeld.

5. Curaçao wordt verzocht om zo spoedig mogelijk maximale transparantie te bieden en gehoor te geven aan alle verzoeken van het Cft omtrent informatieverstrekking met betrekking tot de overheidsentiteiten.

Aan dit verzoek is reeds sinds 5 december 2018 voldaan (RvM besluit zaaknummer 2018/054604 d.d. 5 december 2018) en als zodanig ook via de voorzitter, de heer Raymond Gradus gecommuniceerd aan het College Financieel Toezicht. In het geval dat het Cft de verzochte informatie niet binnen een redelijke termijn ontvangt, verzoekt Curaçao om middels de Minister van Financiën daarin gekend te worden teneinde daartoe als aandeelhouder of als overheid de geëigende maatregelen te nemen.

Voorwaarden gericht op de financiële sector

- A. Curaçao en de CBCS verschaffen de DNB-inzicht in de situatie in de financiële sector in den brede, waaronder potentiële verliezen en waar deze op neerslaan. Het betreft ten minste:
- Inzicht in de huidige kapitaal- en liquiditeitspositie van de belangrijkste financiële instellingen (banken, verzekeraars, pensioenfondsen) en de prognoses voor de komende 6 maanden.
  - Een analyse van de voornaamste risico's voor deze instellingen op korte en middellange termijn.

De regering van Curaçao heeft het Internationale Monetaire Fonds (IMF) per brief d.d. 17 december 2019 reeds benaderd met het verzoek om assistentie bij de doorlichting van de hele financiële sector. Curaçao heeft ook reeds een Adviescommissie Financiële Markten bij landsbesluit ingesteld die haar moet bijstaan.

De CBCS is, naast andere taken, belast met het toezicht op de instellingen uit de financiële sector van Curaçao en Sint Maarten. De CBCS is onafhankelijk. De minister van Financiën en het bestuur van Curaçao kunnen geen invloed uitoefenen op dat toezicht en kunnen de CBCS ook geen instructies geven. Dat is verankerd in het Centrale Bankstatuut voor Curaçao en Sint Maarten. Rekening houdend met die wettelijke beperkingen zal ik de CBCS in kennis stellen van het verzoek om informatie uit te wisselen met de DNB met het verzoek om na te gaan hoe aan dat verzoek om informatie uit te wisselen, tegemoet kan worden gekomen. De CBCS is echter een gemeenschappelijke centrale bank van Curaçao en Sint Maarten. Deze voorwaarden kunnen dus niet zonder de betrokkenheid van Sint Maarten worden uitgevoerd.

- B. Curaçao en CBCS verschaffen DNB gedetailleerde (financiële) informatie over de voorgenomen oplossingen voor de aanpak van probleeminstellingen onder de veronderstelling dat de kosten die voortkomen uit de afwikkeling van deze problemen binnen de meerjarige begrotingen van Curaçao zelf, worden opgevangen. Het betreft ten minste:
- Inzicht in de plannen voor Girobank, PSB Bank, Ennia en de gevolgen voor APC en de overheidsfinanciën.

De minister van Financiën en de regering van Curaçao beschikken niet over gedetailleerde informatie van de genoemde instellingen. Een uitzondering betreft in zekere zin de PSB Bank. Curaçao is houder van alle aandelen in de PSB Bank. De instellingen Girobank en Ennia vallen onder de noodregeling van de CBCS. Het Algemeen Pensioenfonds Curaçao (APC) is een onafhankelijke instelling die de pensioenen van overheidsdienaren en gewezen overheidsdienaren verzorgt. Verder het volgende:

Ennia

De Ennia problematiek betreft ook voor een groot deel het land Sint Maarten en bezittingen die op Sint Maarten gelegen zijn. De minister van Financiën en de regering van Curaçao hebben geen betrokkenheid. Wel worden de minister van Financiën en de regering op hoofdlijnen op de hoogte gehouden van de voortgang. Rekening houdend met de wettelijke beperkingen zal de minister van Financiën de CBCS benaderen met het dringend verzoek om na te gaan hoe aan het verzoek voor uitwisseling van informatie met de DNB tegemoet kan worden gekomen.

Girobank

Curaçao is voornemens om samen met de Girobank, de CBCS en het APC een oplossing te zoeken voor de Giro-problematiek voor het welzijn van de deposanten/ spaarders. De voorgenomen oplossing van de Giro problematiek heeft in principe geen gevolgen voor de overheidsfinanciën.

PSB

De PSB bank heeft een overeenstemming bereikt met het Land Curaçao en het APC over de aandelenoverdracht van PSB aan APC. Curaçao zal de CBCS benaderen om uw verzoek verder af te handelen rekening houdend met het Bankstatuut en de bestaande wetgeving.

APC

Het Algemeen Pensioenfonds Curaçao zal verzocht worden om in kaart te brengen welke eventuele risico's er voor haar bedrijfsvoering zijn.

C. Het Cft wordt vanwege mogelijke gevolgen voor de overheidsfinanciën hierbij betrokken.

Het Cft is geïnformeerd over de mogelijke oplossing van de Giro-problematiek en zal ook bij de verdere voortgang worden betrokken. Hetzelfde geldt voor de PSB Bank.

D. Het bestuur van de CBCS dient weer uit ten minste 3 bestuurders te bestaan die aan de hoogste 'fit & proper'-standaarden en standaarden van onafhankelijkheid zijn onderworpen. Benoeming geschiedt in afstemming met de DNB. Het betreft ten minste:

- Benoeming, in afstemming met de DNB, op korte termijn van een voorzitter die voldoet aan eisen inzake geschiktheid en betrouwbaarheid;

Het te volgen proces voor werving en selectie van bestuurders van de CBCS is neergelegd in het Centrale Bankstatuut voor Curaçao en Sint Maarten. De werving en selectie is in handen van de RvC van de CBCS welke raad aan de minister van Financiën van Curaçao en de minister van Financiën van Sint Maarten een aanbeveling voor benoeming moet doen. De beide ministers besluiten op basis van die aanbeveling over de benoeming. Langs die lijnen loopt ook het proces van benoeming van een nieuwe voorzitter van de Raad van Bestuur van de CBCS. De DNB is door de voorzitter van de RvC van de CBCS reeds geïnformeerd over de geselecteerde kandidaat. Curaçao is niet bekend met een bezwaar terzake de persoon.

- In opdracht van de voorzitter een assessment van het voltallige Raad van Bestuur (individuele leden en als collectief) ten aanzien van geschiktheid en betrouwbaarheid.

De Raad van Bestuur van de CBCS bestaat uit een voorzitter (president) en twee andere bestuurders. De Raad van Bestuur van de CBCS functioneert als een collegiaal bestuur. (Artikel 19 bankstatuut). Assessment van de voorzitter en de andere 2 directeuren is een verantwoordelijkheid van de RvC van de CBCS.

Aan deze voorwaarden dient vóór 1 juli 2020 te zijn voldaan. De DNB zal de Rijksministerraad informeren over de wijze waarop Curaçao en de CBCS hier invulling aan hebben gegeven.

Curaçao wijst er wederom op dat beslissingen met betrekking tot de CBCS alleen in gemeenschappelijkheid met Sint Maarten en conform de geldende regelgeving kunnen geschieden.

Curaçao is bereid om met Nederland en Sint Maarten ter zake aan tafel te zitten.

Generieke voorwaarden voor de landen Aruba, Curaçao en Sint-Maarten

A. Verlaging personeelskosten

Per 1 juli a.s. zullen in het kader van de solidariteit met de werknemers buiten de publieke sector de landen de noodzakelijke maatregelen dienen te hebben geïmplementeerd waarbij de volgende arbeidsvoorwaarden per direct (1 juli 2020) als volgt worden genormeerd:

I. Verlaging van 25% op het totale pakket arbeidsvoorwaarden van Statenleden en Ministers. Dit op jaarbasis en met ingang van 1 juli 2020 en geldend tot nader orde. Hierbij wordt tevens geen indexering tot nader orde toegepast. Besparingen dienen ten gunste van de algemene middelen te worden geboekt.

De RvM gaat akkoord met bovengenoemd voorstel.

II. Verlaging van 12,5% op het totale pakket arbeidsvoorwaarden van alle medewerkers in de (semi)publieke sector (incl. overheidsbedrijven en publiek gefinancierde stichtingen en overige instellingen die voor minimaal 50% vanuit de begroting gefinancierd worden). Deze verlaging is op jaarbasis en heeft voor wat betreft het bruto maandsalaris als ondergrens het wettelijk minimumloon en geldt vanaf 1 juli 2020 tot nader orde. Hierop wordt tevens geen indexering toegepast, eveneens tot nader orde.

De RvM gaat akkoord met bovengenoemd voorstel.

III. Maximering van de arbeidsvoorwaarden van topfunctionarissen binnen de (semi)publieke sector (incl. overheidsbedrijven en publiek gefinancierde stichtingen en overige instellingen die voor minimaal voor 50% vanuit de begroting gefinancierd worden). Het betreft een maximalisering van het salaris tot maximaal 130% van het nieuwe genormeerde salaris van de Minister-president van het land (inclusief een gelijke maximalisering van de secundaire arbeidsvoorwaarden) en met een gelijke doorwerking naar de tarieven voor consultants. Deze maatregel geldt ook voor bestaande arbeidscontracten.

Dit besluit (t.w. Rhuggenaath norm) is door de regering reeds genomen en afgekondigd.

B. Structurele hervormingen

De landen zijn door de staatssecretaris van BZK verzocht zelf met voorstellen te komen voor structurele hervormingen. Om deze voorstellen te kunnen beoordelen en mee te nemen in de besluitvorming over de derde tranche liquiditeitssteun in de Rijksministerraad van 3 juli 2020, moeten de landen hun voorstellen vóór 15 juni 2020 ter beoordeling aan het C(A)ft voorleggen.

Pakketvoorstellen m.b.t. structurele hervormingen zullen vóór 15 juni 2020 aan het Cft worden voorgelegd.

Op basis van de Groeistrategie zijn reeds een aantal belangrijke projecten hiervoor geïdentificeerd na een aanvullende herijkingronde met belangrijke stakeholders zal dit pakket vóór 15 juni 2020 aan het Cft worden voorgelegd.

C. Leenvoorwaarden

De liquiditeitssteun aan Aruba, Curaçao en Sint-Maarten wordt verstrekt op basis van de volgende leenvoorwaarden:

- a. De liquiditeitssteun zal worden verstrekt door middel van leningen via het Agentschap.
- b. De leningen zijn bullet leningen met eenzelfde aflooptdatum als de leningen die verstrekt zijn als eerste tranche liquiditeitssteun op 9 april jl.
- c. Het rentepercentage voor de Landen is 0% zolang Nederland tegen een rentepercentage van 0% kan lenen.
- d. Conform het C(A)ft advies bij de eerste tranche liquiditeitssteun wordt de mogelijkheid gecreëerd om over twee jaar de totaal gegeven liquiditeitssteun te herfinancieren, waarbij op dat moment de passende aflossingstermijnen en overige voorwaarden kunnen worden bepaald.

De regering heeft kennisgenomen van de leenvoorwaarden zoals hierboven omschreven alsook van het voornemen om het verstrekken van liquiditeitssteun via een nader in te richten entiteit te doen verlopen. De regering wil over de invulling hiervan in overleg treden met Nederland en gaat ervan uit dat een dergelijke entiteit aan de regels van onze rechtstaat (de Staatsregeling en de Landsverordening comptabiliteit 2010) zal voldoen.

Procedure betaalbaarstelling liquiditeitssteun:

- i. De leenovereenkomsten per land worden na (definitieve) besluitvorming van de Rijksministerraad door de staatssecretaris van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties per ommegaande ter ondertekening verzonden en aangeboden aan de ministers van financiën van de landen (ter ondertekening) en in cc. aan de minister-presidenten van de landen.
- ii. De leenovereenkomst dient binnen 2 werkdagen ondertekend door de minister van Financiën van een land ter retour te zijn ontvangen door de Staatssecretaris van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties, waarna het bedrag van de lening door tussenkomst van het agentschap Financiën door de Nederlandse Bank (DNB) binnen drie werkdagen ten behoeve van de landen betaalbaar wordt gesteld. De Landen worden verzocht om prioriteit te geven aan ondertekening van de leenovereenkomst.
- iii. Besluiten van de Rijksministerraad tot een nieuwe tranche liquiditeitsleningen, waarbij het de bedoeling is dat een bedrag direct beschikbaar wordt gesteld en een deel nadat de landen aan een aantal voorwaarden hebben voldaan, worden opgesplitst in afzonderlijke leenovereenkomsten. Het betreft een opsplitsing in een leenovereenkomst voor het bedrag dat direct beschikbaar komt en een (tweede) leenovereenkomst als een land aan de aanvullend gestelde (politieke bestuurlijke) voorwaarden heeft voldaan; dit na berichtgeving van het C(A)ft aan de Rijksministerraad.

- iv. Bij het voldoen aan de gestelde voorwaarden kan de tweede overeenkomst worden opgesteld en na wederzijdse ondertekening worden betaald.
- v. Voor het land Aruba bestaat nog geen bestemmingsrekening bij de Centrale Bank van Aruba (CBA). Om alle landen op dezelfde voet te behandelen zal het ministerie van BZK aan Aruba vragen om voor hen zo snel mogelijk een bestemmingsrekening te openen bij de CBA. Pagina 6 van 6 Datum 12 mei 2020 Kenmerk 2020-0000237943 Voorts zal BZK richting Curaçao en Sint-Maarten afspreken dat de bestemmingsrekening niet alleen voor lopende inschrijvingen maar ook voor liquiditeitssteun gebruikt zal worden.

De regering heeft kennisgenomen van de procedure voor de betaalbaarstelling van de liquiditeitssteun.